Contributed by Peter Veltmans
woensdag, 08 mei 2002 - Last Updated zaterdag, 26 mei 2007

Sinds het midden van de jaren zeventig werd een bijna ononderbroken golf van aanvallen tegen de sociale verworvenheden van de arbeidersbeweging ingezet. Gedurende de jaren tachtig was het in België vooral het ABVV dat het verzet tegen deze aanvallen aanvoerde. Sindsdien is er veel veranderd.

De oude bastions van de Belgische vakbeweging zijn grotendeels verdwenen. Zo is er geen sprake meer van de mijnwerkers of van de scheepsbouwers van de Boelwerf, terwijl de staalsector sterk afgeslankt werd. Ook de openbare diensten kwamen meer en meer in de vuurlinie te liggen. Daar komt nog bij dat het globale klimaat totaal gewijzigd is : de val van de Muur te Berlijn luidde een diepe, ideologische crisis in van het socialisme als alternatief maatschappelijk project, terwijl de steeds sneller om zich heen grijpende kapitalistische globalisering wel onstuitbaar lijkt. In België zelf komt daar ook nog eens de staatshervorming bij. Voor de syndicale beweging wordt het dan ook hoog tijd om een balans op te maken.

Ideologie...

Je zou dan ook kunnen verwachten dat de leiding van het ABVV er voor zou kiezen om eerst en vooral de ideologische puntjes opnieuw op de i te zetten. Het is vandaag tenslotte geen overbodige luxe om met het geheel van de syndicale organisatie van gedachten te wisselen over (bijvoorbeeld) een doeltreffend antwoord op de neoliberale oriëntatie van zowat alle gevestigde politieke partijen. Dat zo'n ideologisch congres nuttig en nodig is, blijkt trouwens ook uit andere zaken. Zo kunnen we er toch wel bedenkingen bij hebben dat het verzet tegen een wettelijke 'regeling' van het stakingsrecht, die het laatste woord zou leggen bij de arbeidsrechtbanken en dus niet bij de krachtsverhoudingen op het terrein; dat dat verzet dus, blijkbaar vooral door het ACV werd gevoerd, terwijl de ABVV-leiding zich schijnbaar eerder beperkte tot discreet lobbywerk bij de 'bevriende' ministers (als ze al niet akkoord ging met beperkingen voor zogenaamde 'wilde' stakingen...).

Of pragmatisme?

Helaas, de vakbondsleiding voelt vandaag niet veel voor een ideologisch congres. In plaats daarvan kiest ze ervoor om pragmatisch hier en daar een paar 'bijsturingen' door te voeren, zonder dat die politiek-ideologisch onderbouwd worden. In de praktijk komt het er voor de vakbondsleiders vooral opaan enerzijds een aantal fusies van (kleinere) centrales door te voeren en anderzijds de vakbondsstructuren aan te passen aan de recentste staatshervorming. Tenminste, zo wordt het aan de militanten voorgesteld. Wij hebben echter eerder de indruk dat de vakbondsleiding er vooral op uit is om zélf een grotere greep te krijgen op het syndicale leven. Een goed voorbeeld van dit non-ideologisch pragmatisme wordt geleverd door de ACOD, de ambtenarencentrale van het ABVV.

Buitengewoon Congres ACOD

Bij de ACOD zal op het buitengewoon congres van 24 mei e.k. worden voorgesteld om de statuten zodanig te wijzigen, dat het mogelijk wordt om een zogenaamde "assymetrische" herstructurering door te voeren. De onderverdeling van de ACOD in sectoren zou dan weleens anders kunnen worden, naargelang men zich boven of onder de taalgrens bevindt. Op zichzelf zal deze zaak niet als dusdanig formeel ter stemming worden gelegd. Wel zullen de Vlaamse, de Waalse en de Brusselse Intergewestelijken een forse uitbreiding van hun bevoegdheden krijgen. Zo zullen ze ondermeer bevoegd worden voor de concrete indeling van de sectoren (tot nu toe hadden ze enkel iets te vertellen over de indeling der gewesten). In franstalig België denkt men daarbij vooral aan het toevoegen van de sector Parastatalen aan de sector Lokale en Regionale Besturen, precies omdat er in franstalig België eerder wordt gewerkt met intercommunales, dan met parastatale instellingen. In Vlaanderen is dat echter precies andersom, zodat daar eerder gedacht wordt aan een fusie tussen de sectoren Ministeries en Parastatalen. Ook de interne financiële stromen (de zogenaamde 'ventilatie' van de bijdragen) zouden onder de bevoegdheid van de Intergewestelijken komen.

Syndicale tegenmacht

Het doel van deze statutenwijziging is dan ook vooral het versterken van de positie van de regionale vakbondsleidingen. Nu is het natuurlijk zo dat de realiteit van de staatshervorming een syndicaal tegenwicht vereist. Het is nu eenmaal niet meer dan logisch dat er tegenover elk overheidsniveau een syndicale tegenmacht dient geplaatst te zijn. Maar..., over de manier waarop dat precies georganiseerd moet worden kunnen toch een paar vragen worden gesteld. Zoals de huidige voorstellen er nu uitzien, kan men terecht bevreesd zijn voor een nog grotere achteruitgang van de solidariteit tussen Vlamingen, Walen en Brusselaars binnen in de ACOD zelf. In dat opzicht is het des te verontrustender dat in de inleidende tekst van het Federaal Uitvoerend Bureau nergens nog gesproken wordt over het “socialistisch profiel” van de ACOD. In de plaats daarvan heeft men het slechts (veel vager) over “onbetwistbare maatschappijkeuzen”. Tenslotte is het ook zo dat de positie van de (nog steeds vrij talrijke) federale ambtenaren in deze herstructurering vooralsnog erg onduidelijk blijft.

Voor een ideologisch congres !

Op het buitengewoon congres van 24 mei wil de ACOD-leiding de doelstellingen van de herstructurering en de basisbeginselen ervan laten vaststellen. Daarbij zal het congres dan ook onderzoeken welke statutaire bepalingen er gewijzigd dienen te worden. Die statuutswijziging zelf kan slechts gebeuren op het statutair congres van 2004. Ondertussen zou men echter reeds de beslissingen van het buitengewoon congres van 24 mei... uitvoeren. Wat ons betreft is dit de wereld op zijn kop. Veel beter zou het zijn om eerst een grondig, ideologisch debat te voeren, om vervolgens (indien nodig) de statuten aan te passen. Daarom pleiten wij dan ook voor de omvorming van het buitengewoon congres van 24 mei in een echt ideologisch congres van de ACOD. Niet alleen zou dat uitermate nuttig zijn voor de ACOD zelf, het zou er tevens toe bijdragen om de discussies in het ganse ABVV op een hoger niveau te tillen.